

Szerkesztői iroda:
Nagy-Enyeden
A KIADÓHIVATALBAN
hová
a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kiadóhivatal:
Wokál János könyvkereskedése
hová
az előfizetések és hirdetések
bérmentesen küldendők.
Kéziratok nem adatkak vissza.

KÖZÉRDEK.

Vegyes tartalmu heti lap.

Megjelenik minden vasárnapon.

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy
vidékre postán küldve
egész évre 4 frt,
fél évre . . . 2 frt,
negyed évre 1 frt.
Hirdetmények díja:
3 hasábos petit-sorért, vagy
ennek helyéért 5 kr.
Bélyegdíjért külön 30 kr.
Nyilatkozat 15 frt.

Megyei közélet.

Megyénk közigazgatási bizottsága e hó 13 án tartotta meg rendes havi ülését mélt. Zeyk Károly főispán ur elnökelete alatt.

Az ülésen tárgyalta fontosabb ügyeket rövid kivonattal a következőkben adjuk.

Csató János alispán a közigazgatás ügymenetéről jelentést tevén, egyuttal előadja, hogy az árvizek által megrongált utak helyreállítottak.

Vizaknán a tisztújítás a lapunkban már közölt eredmény szerint megtartott. — Vizaknán megejtett városi képviselőválasztás ellen Gál József András felebbezést adván be, az igazoló választmány Lazaru Banatianu, Joannu Rodeanu, Ilie Hentesiu, Dumitru J. Popi, Joannu Baltesu Damianu, Nicolae Csovia, Petru Gavozdea, Simion Oprisor, Joannu Hentesiu, Joannu Ghisioiu választását megsemmisítette. A mai ülésen az igazoló választmány eljárása helyben hagyott, csakis Banatianu Lázár választása igazoltatott.

Nagy-Enyed tanácsa az enyedi patak felett átvezető vasuti hid elhelyezése s az általa előidézett patakmeder összeszorítás ellen panaszt emelvén, ezen ügy helyszíni tárgyalása elrendeltetett. A tárgyalásban részvételre Csató János elnökelete alatt Müller Mihály tisztii ügyész és Pünköszt Ferenc a kir. építészeti hivatal főnöke küldettek ki.

Magda Juon drombári, Vajda Sándor gyulafehérvári, Todorika Gerarszin remetei, András Kristóf monori, László Kálmán monori, özv. Gottlieb Száli gyulafehérvári, Álgya Gligor o.-csesztve lakosok által katonai ügyekben beadott folyamodások ifj. Gáspár János előadói véleménye értelmében intéztettek el.

Henter Gábor kir. ügyész jelentése szerint a fogházakban az élelmezés szabályszerű, a fegyelem kifogástalan és az egészségi viszony kedvező volt. A letartóztatottak száma volt: a gyulafehérvári kir. törvényszéki fogházban az elítéltek száma szaporodott 10, apadott 35 el, a vizsgálatiak száma szaporodott 4-el, apadott 9; a hó végével volt elítél 118, vizsgálat alatti 53.

A nagyenyedi járásbírósi fogházban volt a hó végével elítél 2, vizsgálat alatti 9; — a balázsfalvi járásb.

fogházban elit. 3, v. 3; — a marosújvári járásbírósnál e. 9, v. 2; az abrudbányai járásbírósnál e. 3, v. 9. — összesen elítél 135, vizsgálati 76.

A rabszobák fertőtlenítése és tisztán tartása iránt az intézkedések megtétek.

Dr. Magyar Károly megyei főorvos jelentése szerint a ragályos fertőző bántalmak közül a ronesoló toroklob euyhébban lépett fel, mint a mult hóban. Előfordult eset toroklobban Abrudbányán 3. Enyeden 1, Taten 12, Csügeden 2, O.Herepén 5, Konczán 4. Ezek közül meghalt 12, meggyógyult 2, kezelés alatt áll 4. Vörheny volt Enyeden 10, Borberekén 2, Strázsán 4. Összesen 16 eset, ezek közül meghalt 5, felgyógyult 11. Tüdőlobban meghalt Vizaknán 2, Gyula-Fehérvárt 2. Tüdőgümőkörben Nagy-Enyeden 4.

A megyei kórházban 53 beteg nyert ápolást. Ezek közül felgyógyult 24, gyógykezelés alatt maradt 27, meghalt 2.

Az elhaltak száma volt Nagy-Enyeden 4 fi- és 12 nőnemű, összesen 16; Gyula-Fehérvárt 4 fi-, 6 nőnemű, összesen 10; Abrudbányán 6 fi-, 3 nőnemű, összesen 9; Vizaknán 9 fi- 2 nőnemű, összesen 11.

A főorvos a vizaknai fürdőről azon szomorú jelentést tette, hogy két fürdő szerfelett rossz karban van, minek megszüntetése iránt erőlyesen kellene intézkedni.

Pettykó Géza adófelügyelő jelentése szerint jul. hóban befolyt a gyulafehérvári kir. adóhivatalnál 13437 frt 02 kr, a nagyenyedinel 10221 frt 40/4 kr, összesen 23658 frt 425 kr. 4651 60 krral kevesebb, mint a mult év megfelelő havában. Az összes adóhátrálék julius hó végével 737430 frt 205 krt tett.

Hadmmentességi díj ezimén befizettetett julius hóban a gyulafehérvári adóhivatalnál 406 frt 01 kr, a nagyenyedinel 301 frt 37 kr, összesen 707 frt 38 kr. 415 frt 31 krral kevesebb, mint a mult év megfelelő havában. — A hadmentességi díj ezimén az adóhátrálék julius hó végével 33152 frt 88 krt tett.

A kir. adófelügyelő előterjesztése alapján a parlagon heverő szőlők után hátrálékban levő szőlő dézsmaváltási hátrálékok és azok kamatai fejében az alábbi tartozások töröltettek: Alvinez községben 298 frt 05 kr, Karna köz-

ségben 70 frt 68 kr, Szarakszó községben 729 frt 72 kr, Mihálcfalva községben 242 frt 61 kr, Kisenyed községben 252 frt 52 kr, Hari községben 115 frt 01 kr, Alsó-Gáld községben 9266 frt 15 kr, Benedek községben 642 frt 15 kr, Buzás-Boesárd közs. 1450 frt 63 kr, Karácsonfalva közs. 504 frt 87 kr, O.-Csesztve k. 774 frt 51 kr, Vadverem k. 685 frt 75 kr, Örményszékes k. 146 frt 80 kr, M.-Bükkös k. 96 frt 40 kr, Ozd közs. 608 frt 10 kr, Háporton k. 2605 frt 23 kr, Fugad k. 3623 frt 47 kr, M.-Koppánd k. 41 frt 09 kr, Megykerék k. 728 frt 47 kr, Lőrinczréve k. 77 frt 41 kr, Tompaháza k. 145 frt 74 kr, Maros-Béld k. 41 frt 17 kr, Alsó-Orbó k. 470 frt 27 kr, Közép-Orbó k. 252 frt 71 kr, Csáklya k. 4035 frt 39 kr, Diód k. 2649 frt, Krakkó községben 2982 frt 69 kr.

Ugyancsak az adófelügyelő előterjesztése alapján a Frits Vilmos segéd-szolgalbíró terhére kirótt 136 frt 84 kr, Száva János csáklyai bíró terhére kirótt 196 frt 34 kr, Kozma Ferenc volt háportoni körjegyző terhére kirótt 75 frt 53 kr, Daranus Miklós diódi körjegyző terhére kirótt 295 frt 9 kr, Szöcs Imre és Deák György terhére kirótt adóbehajtási költségek töröltettek.

Tóth Miklós árvaszéki elnök jelentése szerint az árvaügyek menete rendes volt.

Pünköszt Ferenc kir. mérnök jelentése szerint az árvizek az utakon okozott károk helyreállítása mintegy 3500 frtba kerül, mely részben az előre nem látott kiadásokból, részben a megtakarításokból fedeztetik.

A kir. építészeti hivatal főnökének javaslata alapján a balázsfalvi és marosludasi állomásokhoz vezető megyei utak jókarban helyezésére 2000 köbméter kavics szállítást rendelte el a közíg. bizottság, mely Nagy-Enyedről és Törvisről vasuton fog a jelzett állomásokra szállíttatni.

A kir. építészeti hivatal bemutatja a hadászati utakon eszközöndő sürgös ut- és hidépítések terveit. A bemutatott tervek, melyeknek költsége 25000 forinttal van előirányozva, az államsegély megadása végett a közmunka és közlekedés miniszteriumhoz felterjesztetni rendeltettek.

A kir. államépítészeti hivatal főnökének előterjesztése alapján a marosújvári járásban a feltűnően hiányos közmunka összeírás vizsgálat alá vétele kimondatván, az

TÁRCZA.

Zengjen a dal! . . .*)

Zengjen a dal! . . . szálljon a dal!
Had' tanuljon — s tudja, lássa
Az utó d is, hogy mi a dal'
Büverője, szent varázsa!

Boldogsággal, kéjjel, üdvvel
Legyen a szív bárha telve! —
Rózsásabb lesz mégis a kedv
Jó bor mellett énekelve!

Szíved búval, fájdalommal
Bár esordultig, hogyha volna,
Mégkönyebbül: méla dalban
Bánatát ha eldalolja!

Ifju szívben a legelső
Szent szerelmi tűz ha lángol —
Boldogabb ha dallhat a lány'
Szép szeméről, ajakáról.

Porba tiprott szent eszmékért
Harcra kelve, síkra szállva
Dal ha zendül, bátrabb a szív,
Vigabban megy a halálba.

És ha egy dal, bánatos dal,
Búcsúképen zeng felettünk,
Édesebb lesz talán a kkor
Még a sírban is pihennünk!!

— Miskolcz, 1884. —

Istvánffy Gyula.

*) Megjelent a miskolci orsz. dalár-ünnepély alkalmával kiadott „Emléklap”-ban.

Varga Peti.

— Ballada. —

Fodor Biri felnéz a csillagos égre,
Könn szökik mind a két gyönyörű szemébe,
Halavány arezára oda ül a bánat,
Minden gondolata beillenék bátran
Sötét éjszakának.

Arany haját bontja sietősen széjjel,
Ügy-ügy megtépdéli reszkető kezével,
Aztán minden szálát könnyeivel mossa . . .
S szomoruan tekint le a hívogató
Csevegő habokra.

Szálló szellő hozza nagy vidámság hangját.
Ügy hallja, úgy rémlik épen őt kacagják . . .
Turbékolás, búság is megcsendül néha —
— Csak „ő” ne nevetne, „ő” akit úgy szeret,
Mint a többi léha.

Fodor Biri felnéz a csillagos égre —
Nehéz bú nyillalik szerető szívébe —
Átokkal telik meg a suttogó ajka:
— „Kit legjobban szeret, a legnagyobb sebet
Az üssön ő rajta!” . . .

. . . Fényes csillag hull le ép' a pillanatban —
Szegény Fodor Biri el merül a habban,
Szerető jó szíve ott veszett el benne . . .
— Én istenem, hogyha annak az átoknak
Fogatatja lenne! —

II.

Varga Peti lakodalmát három napig tartja,
Egész salut oda gyűjti, eteti, itatja.
Barna cigány hegedűje meg nem pihen fogytig.
A nagy kedvtől ifja-véne csakhogy meg nem bomlik.

Negyed napra, ötöd napra oszlanak csak széjjel . . .
Megközölgják az ablakot a hatodik éjjel . . .

Varga Peti mélyen alszik . . . ajtó ablak zárva . . .
Egy bús alak, — nem tudni hogy, — belebeg a házba.

Hangja tompa, szakadozott, alig-alig hallszik,
Mégis hallja a vőlegény, bárha mélyen alszik,
Behunyt szemmel is ösmeri: ő, a régi kedves,
Arany haja leeresztve, oly iszapos nedves,

— „Ésküvődre nem hívtál el, eh pedig hogy vártam —
Szól, de nem a régi hangon, esendes zokogásban —
„Nem jöhettem, bár akartam, menyezetes ágyon
Ott feküdtem mozdulatlan, iszapos hulláman. —

Varga Peti úgy szólana, úgy beszélne s nem mer . . .
— „Emlékszel-e mit ígértél, mit fogadtál egyszer?
Hütlén lettél. Megbocsátok: — tudom, esküd éget . . .“
— Kezét nyujtja — de oly hideg, hogy reá felébred . . .

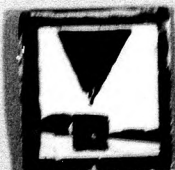
. . . Varga Peti magas háza de világos, fényes,
Lakomára lakomát tart oly vidámat népest,
Hét határba hir jár róla, ösmeri mindenki —
Hej, csak az ő kebelébe ne láthatna senki!

. . . Varga Peti éjszakázik, iszik, kurjant, tánczol,
Istenért se aludna el maga jószántából;
Hogy ha erőt vesz a szender, rá azonnal ébred —
Homlokáról úgy törli a hideg verítéket.

Varga Peti, mi lelt téged? étel ital nem kell,
Asztalodtól, lakomádtól maradoznak renddel.
Halottad sínes, s harangoztatsz mind' nap öreg estig,
Küszöbödön, sok vén asszony, csak úgy botlik — csetlik.

— Ifju asszony halaványul . . . mi baja, mi lelte?
Édes anyja kérdegeti — s nem oldódik nyelve:
Ugy kerüli a nászgyat, az epedő férjet —
Ifju asszony, szép menyecske, ugyan mi lelt téged?

— Tanácsolnak ezt is, azt is a tudákos öszek,
Száz iratós füvet szednek, balzsamas írt főznek.
Édesanyja búbanatát fájdalommal búgja,
Kérdegeti, mindhiába, baját meg nem tudja . . .

összeírások megvizsgálására és kiegészítésére ifj. Gáspár János első aljegyző küldetett ki.

A megye területén ez évben engedélyezett 8 hid és 17 áteresz építése Paul Petru és Fried Albert vállalkozóknak adatott át; a velők kötött szerződés jóváhagyott.

Müller Mihály tiszti ügyész jelentése szerint kir. adóért négy árverés fogantottatott. Mókán Gligor esanádi lakos 278 frtra becsült ingatlana 65 frt adóban eladatott 50 frtért. Schuszer Mária esanádi lakosnak 212 frt fekvője 37 frt 2 kr adótartozás fejében eladatott 45 frtért. Tyertán Nicolaj krakkói lakos 401 frtra becsült beltelke 46 frt 47 kr adóban eladatott 46 frt 22 krért. Padurean Tódor alsóorbói lakosnak 100 frtra becsült fekvője 90 frt adóban eladatott 126 frtért.

Id. Gáspár János kir. tanfelügyelő bejelenti, hogy az államilag segélyezett iskolák zárvizsgáin mindenütt jelen volt s mindenütt örvedetes eredményt tapasztalt.

Nagy-Enyed városának az ujonnan építendő polgári fiu- és leányiskola iránt beadott kérelme, igen szépen kidolgozott felirattal, felterjesztetni rendeltetett közoktatásügyi m. kir. miniszteriumhoz. Vajha az óhajtott sikerrel. — A jegyző tisztelet Török Bertalan megyei főjegyző végezte.

Az ülés délután 1 órakor ért véget.

Nagy-Enyed pusztulása és a vár ostroma 1658-ban.

(Folytatás.)

Szept. 8-án reggel azonban, mely ép egy vasárnapra esett, az örök újra hírül hozzák, hogy Szentkirálynál egy csoport ellenség jött át a Maroson s a Szentkirály előtti határ részén legelőszó városi szarvasmarha csordát hatalmába kerítette s hajta. A városiak gyorsan ezt is megtámadván, tőle a csordát visszaveszik s a Maros vizén túl kergetik. E harcban az enyediaknek esleik egy emberök Csizmadia Dávid. Ez volt az első halottjuk.

Ezen győzelmüknek az enyediak csak rövid ideig örvendhetek, mert még az nap délután jött a hír, hogy Tövis felől most már egy nagy tömeg ellenség közeledik a város felé. A hír való volt. A toronyból, őrhelyről s a Tövisutca végéni magaslatokról a Tövis felől jövő országúton nagy porfellegetek látnak emelkedni. Ez már nem volt portyázó csapat, hanem a Fehérváron szomorú munkáját végzett fősergeknek avantgardája, mintegy ötezer ember.

A város lakossága megrémül. A fegyvertelen nép menekül a várba, a fegyveresek pedig elhatározzák, hogy kísérték meg az ellenállást. A Tövis és Szentkirályutczák végén levő sorompókat tehát leeresztik a fegyveresek mintegy 100 ember, úgy látszik Enyed összes védeje ennyiből állott, a rémületes zajjal közlő ellenséget harcra készen várják.

Rövid harc után, melyben az enyediak egy pár halottat veszítettek, a tulajomó erő elől kénytelenek meghátrálni s gyorsan a várba menekülnek, s a várkapukat bezárják. A várba menekült be a városnak csaknem összes lakossága, e mellett a méltán rettegett ellenség elől azok

is, kik Fehérvárról Enyedre, mint egy kis erősséggel bíró helyre menekültek volt.

Az ellenség a városnak a vár falán kívül fekvő összes területet csakhamar elárasztja, kirabolja és felgyújtja. Eléggett, elpusztult már ekkor csaknem minden, mit a szorgalmas munkásság és gondos takarékoság hosszú időn keresztül Enyeden összehalmozott. A fegyveresek a váromaról, a másrészt a toronyból nézték könyeiknek hullása között, hogy a vad ellenség tüzhelyeiket miként rabolja ki, dulja fel s a több ponton keletkezett tűz miként harapódzik gyorsan tovább és tovább s borítja el az egész várost. Arra nagyon vigyáztak, nehogy a repülő tüzes üszköktől a várépületei tüzet vegyenek, mi a szűk területen bizonyos pusztulásukat okozta volna. A tűz egész éjjel át tartott, a pusztító sereg azonban a rablást és pusztítást végezve, még azon éjjel Kolozsvár felé tovább vonult.

Másnap 9-én a moldvai vajda fia vezetésével alatt egy, az előbbinél még nagyobb ellenséges sereg érkezik a feladott város területére.

Ennek már nem volt mit rabolnia a városban. Béiben hát a várban lévőeknek, hogy fizessenek sereget, mert ellenkező esetben a várat ostrom alá veszi. Kétszázharmincz tallérokban alkuszak meg. Ezen összeget gyorsan össze gyűjtik s Lippai Mihálytól az ellenségnek ki is küldik. A vajda fia ezen összeget elteszi, de szegény Lippait a várba nem bocsátja vissza, hanem elhúrozta magával Kolozsvárig, honnan később esodálatos módon övéi közé Enyedre visszakerült.

A megindult ár tovább hőkölög. Szeptember 10-én megérkezik a főserg a tatár khán, a silistriai basa, a moldvai és havasalföldi vajdák vezetése alatt. Tenger nép. Egy óriási sáska had. Az a sereg, mely azelőtt pár napokkal a virágzó fejedelmi várost, Fehérvárt kirabolta és oly iszonyúan felült. Igyekeztek a „kincses Kolozsvár” és Nagyvárad felé, hogy — mennyiben rajtuk áll — ne maradjon vandál pusztításaitól Erdélynek egy pontja, egy városa is megkímélve.

Ez a sereg is a mint Enyedre megérkezik, vezérei a várban levőket azonnal felhívják, hogy a várat gyorsan adják fel, fizessenek hadi sereget, mit ha meg nem tesznek, a várat rommá fogják lövetni.

Az enyediak az alkudozással megbízzák és e célból a várból kiküldik Nyerges Jánost. A mint kilép Nyerges a várból, azonnal reá rohannak, ruháját letépik s beizennek a várba, hogy alkudozás végett hozzájuk öreg emberek ne menjenek ki.

Az ellenség ezen izenete folytán alkudozás végett a várból kimennek Adorján Szabó János, Szabó Balint, Tót György és Szirmai István. Ezek, Adorján kivételével kezesül künn tartanak, Adorján pedig vissza küldetik, hogy az alkudozás eredménye felől a bent levőket értesítse. Az ellenséggel történt megállapodás igen természetesen abból állott, hogy a vár adassék fel s sereg fejében az enyediak adják oda mindenöket.

A vár azonban nem adta fel magát, hanem a polgárság össze gyűjtötte arany és ezüstneműit, a templomok szent edényeit s kiküldék az ellenségnek, remélvén, hogy az legalább életöknek meg fog kegyelmezni.

... Varga Peti magas házat egy lélek sem járja, Maga is oly hallgatagul néz az éjszakába... Ifju asszony suttog lassan — a ki hallja borzad — — Csitt! csitt! ott kinn, az ablakon, valjon ki koczogtat?

Ifju asszony felkél, veszi menyasszonyi fátylát, Felölti a legdiszesebb ünnepi ruháját. Édes férje kéri szépen, kéri, — de nem hallja — Megindul, megy... hízogó szó hijába marasztja.

— Varga Peti magas háza oly szomorú, rémes. Kinn a szélvész hangosan zug, haragosan tépdés. — Megkocogják az ablakot... „Édes férjem jer... jer: Menyezetes nyoszolyámat mással cseréltem fel.

Olyan édes ott pihenni... nincs vigalom, láрма... Jer hozzám, — én nem mehetek ez átkozott házba... — Varga Peti hallja, látja: — ez ő, ő a kedves, Oly szomorú... sötét haja oly iszapos, nedves...

— Varga Peti magas háza feketébe vonva. Ifju asszony viasz-sárgán ott a koporsó. Varga Peti ül mellette, oly jókedvű, zajos — Én istenem, e nevetés hej de vértagyallalós.

Varga Peti felnéz a csillagos égre — Úgy elszalad, úgy fut a fekete éjbe. Édes nevetését aki csak meghallja: Szegény boldogtalan élő-halott árva! Hej de meg sirtja! —

— Nagy-Enyed, 1884. —

Szabó Ferencz.

Valjon miért nem volt Scrimplicia k. a. a honvéd tiszti majálison?

— Sangvinikus tárcza. —

— Engedjen meg édes nagysád, de rendkívül sokat veszt, ha el nem jó; olyan majális nem minden fán terem ám! — Ha látná azt a sok szép diszítést: elállna szemé-szája. Hát még a meglepetések a mik reánk várnak?

„Ejha! hát miféle meglepetések lehetnek a sétatéren? Szamar- vagy kutyaverseny? Árboczmászás! Lég-hajó?”

— Höcher Peter, meine Gnädige! Höcher Peter! Némaképletek!...

„Hagyjon fel nekem a némaképleteivel, mert a műkedvelők Jusuf és Fatimiczáját juttatja eszembe!”

— Azok árnyképek voltak kérem.

„Valóban árnyképek!

— Tüzzijáték is lesz.

„Nem érdekel.”

— De az istenért, drága nagysád, mi érdekl hát a világon? Eddig egy lelkesült minden iránt, a mi egy talpalatnyi földet egy szál cigányanyal hozott kapcsolatba, s most az egyszer...

„Most az egyszer képtelen ön érdekeltégemet fölébresztetni.”

— Hogy én képtelen vagyok, azt elhiszem, de azok az ügyes honvédtisztek!...

„Vannak is Enyeden ügyes honvéd tiszték!”

— Már hogy mondhat ilyet az istenért!? Gyanuba veszem, hogy valamelyikbe boldogtalanul szerelmes s azért fakad ki oly ekkeseredetten...

„Szerelmes? én? ugyan melyik válhatnék rám nézve veszedelmessé?”

— Hát Diván főhadnagy, az csak szép, kedves, lovas ember...

„Nem ismerem.”

— Hát Gödröschler hadnagy? Elegans, dőlczeg alak.

„Azt sem ismerem.”

— Hát Ligeti hadnagy? szolid, férfias...

„Nem ismerem.”

— De Oszlop hadnagyot csak ismeri? karcu, sugár legény, szép fekete bajuszszal...

„Azt sem ismerem.”

— Hát kit ismer, kérem?

„Egyet sem ismerem.”

Az ellenség ezzel nem elégedett meg, hanem követ-ként beküldött a várba egy törököt az oláh vajda azon izenetével, hogy a vár védelmével hagyjanak fel, a várkaput nyissák meg, fegyvereiket rakják le, a mi értékes holmijok még van, azt adják át, ezzel szembe ő, a vajda igéri, hogy semmi bántódásuk nem lesz s elfogja kísértetni őket oda, hol biztonságban lehetnek. E török pedig maradjon bent a várban kezestül.

Ez az alkudozás a vár kapuban folyt. De a mig e folyt, az ellenség a vár ellen ágyukat szegesz s azt egész erővel lövetni kezdi. Erre a török parlamentaire vissza húzódik s a polgárság a vár ormairól és a toronyból az ellenség ostromára élénk puskatüzeléssel válaszol.

Az ellenség, hogy a benntlévőkben annál nagyobb rémületet keltsen, a kastély körüli sátraknak, valamint a város területén még le nem égett épületek fedeleinek tüzet ad. De a várbeliek nem esüggednek. Az ellenség ostromának hősiessen állanak ellent. Fegyvereiket főleg az ellenség ágynlegénysége és zászlótartóira irányozzák, kik közül golyóik által sokan el is hullanak.

A helyzet nagyon válságos volt. A vár körül és a város területén pusztító tűz magasra csapongó lángjai egyfelől, másfelől a vad ellenség iszonyu zsiabja s működésben levő ágyuinak moraja a várban lévő nők és gyermekekben nagy rémületet idéztek elő. Ezek bevonultak a templomokba s Istenhez emelt buzgó imádkozás között várták az ostrom végkimenetelét, de a férfiak az ellenállást esüggedés nélkül folytatták tovább. Az ostrom megszűnés nélkül folyt egész éjjel keresztül a nélkül, hogy az ellenség valami eredményt ért volna el. Ebben öt megátolták egyfelől a várnak elég erős és jókarban lévő falai, másfelől a polgárság hősiesség kitarása.

A férfiak a vár ormairól és a nagytorny ablakaiból szakadatlanul tüzeltek az ellenségre, a nők, öregek pedig a templomokban imádkoztak.)

Másnap reggel az ellenség az ostromot beszüntette s a békealkudozások fonala újra felvétetett. Ugyanaz a török parlamentaire, ki a megelőző napon, az ostrom kezdetével a vár kapujából vissza húzódott volt, a várba be-bocsátást kér, hogy az ostromlók békefeltételeit a várban lévőkkel közölje.

A béke feltételek most is ugyanazok voltak, t. i. a fegyverek és összes arany és ezüstnemüknek kiszolgáltatása s a vár feladása kegyelemre.

A megrémült és az ellentállás további sikere felől reményét veszített polgárság a feltételek elfogadására késznek nyilatkozott. A török parlamentaire előt kijelentette, hogy lerakja fegyvereit, kiszolgáltatja összes anyagi értékességeit, feladja a várat, egyedül csak azt kötötte ki, hogy az ellenség életét és a testén levő ruházatát ne bántsa s e felől az oláh vajda és tatár khán hitlevelet adjanak.

1) Igen hihető, hogy ezen ostrom alkalmával furódott a várbeli torony falának északi oldalába az az ágyugolyó, mely ott ma is látható. — Az ellenség ostromágyukkal úgy látszik nem rendelkezett, csak közönséges hadi ágyúval lövöldözött a várat. Ostromágyui Fogaras váránál maradtak hátra, melyet az ellenség keményen megostromolt, de bevenni nem tudott.

— Hát akkor hogy mondhatja, hogy nincs köztük ügyes ember?

„Azt hiszem, ha volna: ismerném.”

— Oh istenem! Hát azt hiszi, hogy a ki ügyes ember akadt: az már régen odaszalutált volna nagysádhhoz, mondván: „parancsoljon, rendelkezék szívemmel és kezemmel...”

Igy aztán kénytelen vagyok arra a következtetésre jutni, hogy csak azért nem lát egy ügyeset is, mert ők nem látják nagysádot; s a ki meglátná: az mindjárt ügyes lenne! Haj, haj!...

„Hiszen az igazat megvallva, látásból ismerem én őket mind, hanem, hanem... hanem nem akarom ismerni...”

— Az istenért nagysád...

„Hallgasson... én gyűlölöm a honvéd tiszteket. ... Érti? gyűlölöm és a gyűlöletemben fogok meghalni.”

— Mind? valamennyit?

„Nem, csak az enyediakat...”

— De hát miért?

„Még sértettek...”

— Kicsoda?

„Mind, valamennyi; kezdve az állomásparancsnoktól egész a kadetkaplárig...”

— De hát hogyan?

„Iszonyuan megsértettek, vérig sértettek; ha férfi volnék, mind kihírnám őket egy szál kardra...”

— De hát mivel sértették meg?

„Képzelve csak, képzelje csak, oh megpukkadok mérgemben: még csak meg sem hittak a majálisra!”

* * *

Hogy is lehet Scrimplicia kisasszonyt meg nem hinni? Vagy talán a honvédtiszt urak nem ismerik?

A ki kíváncsi megismerni: szívesen bemutatom.

Kancsal.

A k

jöttek vol

A m

még rende

szedik s a

tása folytán

a toronyba

nak s az e

Min

utólagosan

három ifju

Kese

Ösze

ellenség b

testvéreik,

hangos zok

nak átadat

A vá

békét létre

az ellenség

kik a pogá

tak a toron

hogy az el

Már

előtt meg

álló tüzhely

Ennek

látatos hitz

az ellenség

holmijokat,

gáltatják, m

álnok török

arra haszná

a nagy tolo

s az ellenség

gyengébb p

A hit

rezvén, a mi

kifosztott vá

jelölt pont

az új

Ö Fel

ját diszes ú

17-én este a

igen szépen

gömbökkel.

hullámozott

18-án

ispán ur ó

őtanoda elől

tiszteltgett s

vélyesen fog

számolyához.

ispán ó mlga

plomba vonul

volt felállitva

örzemélyzet

alatt többször

A hymnus ur

az ep. reform

Farkas mond

Az ev. luther

házi része.

Délben

a hatóságok

József stb. v

emelt pohar

Csató János

cses családj

lott szét.

A hon

nyári helyiség

a tényleges s

honvéd és kö

Este 7

sétatéren rend

tak nagy rész

szalagos rende

tiszturak kitű

diszítése, min

nél nemzeti z

képe diszlett.

mécsekkel, a t

kal, lámpion

szítesek volta

tánchelyhez

téve minden,

Igen di

vidékről, min

kedvező volt,

a mulatságot.

A kért hitlel meg is adatott s így a béke létrejönni látszik. Az ellenség egy bizottsága a béke feltételeit keresztül vitele végett a várba be is bocsátott.

A mi kevés arany és ezüst-félek felett az enyediék még rendelkezhetek, mindazt ezen bizottság előtt össze szedik s átadják a kéznél lévő fegyvereiket is, sőt öhaj-tása folytán a küldöttség a vár tulajdonképeni fegyvertárába, a toronyba is felvezetetik, a fegyverek innen is lehordat-nak s az ellenségnek szintén kiszolgáltatnak.

Mincezek megtörténvén, a khán a béke feltételeket utólagosan még azzal toldja meg, hogy részére az enyediék három ifju szép leányt is adjanak.

Keserves feltétel volt, de ennek is eleget kellett tenni. Összegyűltek tehát a vár leányai. Ezek közül az ellenség bizottsága kiválaszt három, kik aztán szülőik, testvéreik, rokonaik s az egész vár népe jajveszékése és hangos zokogása kíséretében a várból kivitetvén, a khán-nak átadják.

A város tekintélyesebb polgárai közül némelyek a békét létrejönni vélvén, a várból ki is mennek. Ezeket az ellenség azonnal foglyokká tette és megkötözte. Mások, kik a pogány ellenség adott szavába nem bíztak, felhúzó-tak a toronyba s a lépcsőzetét magok után felszedték, ne-hogy az ellenség őket kézre kerithesse.

Már csak a volt hátra, hogy a vár kapui az ellenség előtt megnyitassanak s a várba menekült nép romban álló tűzhelyei mellé széledjen el.

Ennek megtörténését, szerencsére, az ellenségnek gyá-lázatos hitszegése megakadályozta. Ugyanis, míg a várbeliek az ellenség bebocsátott küldöttségével alkudoznak, értékes holmijokat, fegyvereiket összeszedik s az ellenségnek kiszol-gáltatják, míg a három szép leányt kiválasztják stb., az állnok török parlamentair s egyszersmind kezes, az időt arra használja, hogy kikémleli a vár gyengébb pontjait s a nagy tolongás, a várból ki s bé járkálás közben kiszökik s az ellenségnek tájékozást nyújt, hogy a vár falának melyek gyengébb pontjai.

A hitszegő ellenség e felől magának tájékozást sze-rezvé, mielőtt a várkapuk megnyílnának s a mindenökből kifosztott várbeliek kijönnének, a kiszökött török által meg-jelölt pontok ellen három ágyut irányoz s elkezd azokkal a várat újlag keményen lövetni.

(Vége következik.)

Két ünnep nap.

Nagy-Enyed, 1884. aug. 20.

Ő Felsőége 54-dik születés napjának évforduló-ját díszes ünnepélyességgel ilte meg városunk közönsége. 17-én este a város ki volt világítva, különösen az újváros ház igen szépen volt díszítve mécsorokkal, gyertyákkal, fény-gömbökkel. A városház előtt zene szólt s nagy közönség hullámozott föl s alá.

18-án reggel 9 órakor kezdődtek a tisztelgések főispán ur ő méltóságánál. A megyei tisztikar, a Bethlen-rótanoda előljárósága, a kir. hivatalok, a papság sorban tisztelgett s kifejezte üdvözlőszavát, melyeket ő maga szí-vélyesen fogadva, belügyminiszterium útján juttatott a trón számlájához. A tisztelgések után az összes tisztelgők főispán ő maga vezetésével a róm. katolikus tem-pomba vonult, mely előtt honvédszászló alatt egy dísz-szászad volt felállítva, benn pedig honvédek és a kerületi börtön őrszemélyzete volt két sorba állítva. Az ünnepélyes mise alatt többször kitűnően sikerült sortűzet adtak honvédeink. A hymnus után a század tisztelgre elvonult s a menet az ep. reformátusok egyházába sietet, hol tiszt. Szilágyi Farkas mondott terjedelmes, szépen át gondolt könyörgést. Az ev. lutheránusoknál lett befejezve az ünnepélyek egy-házi részét.

Délben főispán ő magánál hivatalos ebéd volt, melyre a hatóságok főnökei, a lelkészek s egyes tisztviselők, Zeyk József stb. voltak meghíva. Ő felségére főispán ő maga emelt poharat, azután idősb Gáspár János kir. tanácsos és Csató János alispán urak köszöntették fel ő magát és be-cses családját. Az élénk hangulatu társaság 4 órakor osz-lott szét.

A honvéd zárzóalkalji tisztika Vágó vendéglője nyári helyiségében rendezett vidám zártkörű ebédet, melyen a tényleges szolgálatban és szabadságot állományban levő honvéd és közös hadseregbeli tisztikar vettek részt.

Este 7 órára volt kitűzve a honvéd tisztikar által a sétaterén rendezett táncmulatság kezdete, de a meghívot-tak nagy része már előbb megjelent, fogadva a piros váll-szalagos rendezőség tagjai által. Meg kell vallani, hogy a tiszturak kitűnően oldották meg feladatukat úgy a hely díszítése, mint a mulatság rendezése körül. A bemenet-nél nemzeti zászlók között Ő Felsőségének transparentális képe díszelt. A felvezető ut fényesen ki volt világítva mécsékkel, a táncz hely, a körönd lámpákkal, szurokfáklyák-kal, lámpionokkal. Fegyverekből, szuronyokból sikerül dí-zsítések voltak alkalmazva, zöldlombokkal átfonva, a nagy táncz helyhez is esinos kapuzat vezetett, szóval — meg lett téve minden, ami lekösse a figyelmet.

Igen díszes közönség gyűlt össze helyből s messze vidékről, minőt valóban régen nem láttunk. Az idő is igen kedvező volt, úgy hogy idősebbek is szívesen élvezték a mulatságot. Főispán ő maga is hosszasan ott maradt,

élénk társalgás között, mialatt a tánczosok sűrű esopor-tokban keringtek, vagy rugták a ropogós esárdást. A franczia-negyeseket 38—40 pár járta. Czukrástól, vendéglőről stb. jól volt gondoskodva. Közben ragyogó színű röppen-tüket bocsátott fel a „tűzmesztar“, míg később egy szép képletben, görög tüznél egy ostromot mutattak be honvédeink, mit szívesen ismételtetett volna a közönség nagy része, mely a meglepetésre nem számíttva, később érkezett a színhelyre. Az ünnepélyes mulatság éjfélt után ért véget a legjobb eredményvel.

Szent István királyunk ünnepét szintén kegye-lettel ültük meg. A r. kath. egyházban megjelent a honvéd tisztikar, a megyei tisztviselők s hogy a többi hivatal nem jelent meg, állítólagos oka az volt, hogy az eddigi rendes szokás szerint nem voltak értesítve.

Általában öhajthatandó lenne, ha ez ünnep általánosabb s teljesen nemzeties jellegűvé válna, mire nézve a mult évben elég jó kezdet volt téve. Szent István napja méltó emlékünnepe lehet a magyar királyság s ezzel a modern magyar állam kilencz százados fenállásának, s ha más nem-zetiségek dacozs tüntetésül, rafinírozott számításal, a történelem igazságának arcuzl útjével rablókát, gyujtogató-kat, gyilkosokat martyrként, nemes eszme, humanus elv apostolaitként, s még hozzá bősökként kívánnak feltüntetni, annál inkább kell és szükséges, hogy a magyar nemzet megünnepelje annak emlékét, kit igazán hősnak és ál-lamférfinak a hamisítatlan történelem, valódi apostolnak és szentnek az egyház s a keresztény társadalom jelöltek ki; ki gyöngéket jelzi az „egy-nyelvű“ birodalmat, nem számítva arra, hogy szoros parancsként tekrített véleménye ellenkező eredményt mutat fel s hogy Franciaország, Poroszország s a nagy orosz birodalom az ellenkező elv-nek szor-zve tekintélyt, hatalmat is szerzett vele. Így tesz napjainkban minden még oly kis állam is, mint például Románia.

A Sz. István napi beszédet tiszt. Dávid Pál házfőnök ur tartotta; lelkes beszéde mélyebb benyomást tesz, ha a Szent királylyal többet foglalkozhatott volna, kinek élete, tettei bámulatos gazdag tárházat képezik a legszebb köve-tendő példának. Erre azonban több idő kell, mintsem foly-tonos lelkészkedés, tanítói s házfőnöki tiszt mellett fordítani lehetséges. Ezért ily alkalomra szívesen fogadnók a sza-badságot élvező lelkész-tanári urakat Gyula-Fehérvárról, avagy tiszt. Puhola Bessenyei urat, ki éppen itthon időz jelenleg.

L.

LEVELEZÉS.

Maros-Ujvár, 188. aug. 18.

Tekintetes Szerkesztő úr!

Az itteni állandó műkedvelői kör f. hó 16-án két vigjátékot adott elő a nyári színházban. „Angolosan“ két és „Egy helyett két anyós“ egy felvonásos vigjátékokat.

Szerepeltek az „Angolosan“-ban: Péterffy Mari (Szi-vesi Adel.), Ez alkalommal is bebizonyította, hogy a kör-nek és közönségnek kedvelt tagja. Játéka át gondolt naiv, hangja tiszta, érthető, mozdulatai otthoniasságot árulnak el, szerepét mindig jól tudja — csak taglejtései néha el-hibáztak, melyet idővel, gondolom jóvá tehet, ugyszintén az is megfogja szokni, hogy játék közben, kivált ha magán-beszédei vannak, ne a közönséget nézze, hanem szerepének szelleme szerint tekintete is mindig a színen legyen és azzal elfoglalva, a mit és kivel játszik. Marzari Mari (Mari) meglehetősen komorna volt. Ez időnyben először lépett föl elég bátorsággal és otthoniassággal van. Bóer János (Ippel-berger) helyes alakítással jól játszott és a közönséget nem egyszer nevette szerepén kívüli, de találó zsidós kife-jtésével, Wlad Gizella (Róza) jó színpadi alak, öltözete esimes, hangja tiszta, csak az otthonosságából hibázik még, mit idővel, minthogy hajlama van, elsajátít. Ifjab Géber Károly (Gibbon) igen angolos volt, mert túlságos hallgatag-sága és hosszas pauzái szerepmentudásra engednek követ-keztetni, egyébaránt jó színpadi alak. Csizsár Árpád (Johu) jól alakított, több volt mimikája, mint szerepe. Daumé Károly (olcsó korezmáros) tudta szerepét, de nagyon sebesen be-szél, ha át gondolta, hangsúlyt és taglejtést kellőleg alkal-mazva fog játszani, jó tagja válik a körnek. Tenki ő Pap kissebb szabásu szerepeket meglehetősen adták. Az előadás e szerint vontatott volt.

Ezt követte „Egy helyett két anyós“. Jelinek Katalin (Donna Leoncia) jól alakított, ne nem neki való szerep, épen ezért eleinte vontatott, később élénkítő előadása nem volt teljesen kielégítő. A kisasszonyt élénk véralkotánál fogva megszoktuk volt elevebb jellegű szerepkörben ked-vesen és teljesen kielégítően látni, ez okból ajánljuk a ren-dezőségnek, hogy a szerepek kiosztásánál a már átismert hivatottságra legyen figyelemmel, mert a legjobb szerep is hivatalon kezeben elromolhat, ha a játész nem erőlködik megmenteni. Bogdánffy Irma (Dolores) jó alakítással még jó műkedvelővé válhatik. Lőrincz Ilona (Marianna) kis szerepét élénk, könnyed játék által érdekessé tette. Virág János (Den Federiko) jó, ildomos, szabatos mozgás, tiszta érthető hang és taglejtés, valamint a dicséretes otthonosság, az est hősvé méltán avatták. Molnár János (Don Rafael) most kapott először nagyobb szabásu szere-pet, melyet jól betanult, hanem — mint kezdőnek több

bátorságot és otthoniasságot ajánlunk — egyébaránt jól ala-kitott és idővel kiváló szerelmes lehet. Csizsár Árpád (Sancredo) otthonosan és nála szokásos kedélyességgel játszott. — Ezen darab összevágó volt.

A közönség ez alkalommal is bebizonyította, mennyire hálás. A kör tagjai is — úgy látszik minden igyekezetüket arra fordítják, hogy a közönség hálájával vissza ne éljenek — ezt tanácsoljuk is.

Előadás után kedélyes tánczvigalom volt az ugyneve-zett „Intézkedő“ termében másnap reggeli 3 óráig.

Egy furdövendég.

CSARNOK.

A párizsi titkos rendőrség ismertetése.

Francia jegyzetek után közli: Kováts Ferencz esendő főhadnagy. (Folytatás)

Vannak, a kik munkás öltönyben képesek egész nap szemmel tartani egy ablakot.

Egyszer egy csempész-bandát akartak elfogni, melynek egyik sorompón kellett Párizsba bemenni. A titkos rendőr-felügyelők már reggel 7 órakor megjelentek különböző munkás öltözetben, ketten-hárman leheváltak egy-egy padra. Az eső esett és bőrig áztatta őket, de azért nem mozdultak s vártak éjfélig. Ekkor egy banda csakugyan megkísérlette a beszökést, de vesztére, mert gyors megrohanás által az egész bandát nyakon csípték, a fogás meg-érte a fáradságot.

Állhatosságuk époly nagy, mint türelmük. Ha egy gyilkosság követtetik el Párizsban s egy kést találnak a helyszínen, nem restelik a fáradságot, hanem sorba járják Párizs összes kézműveseit, hogy megtudják kitől való a kés és kinek adatott el.

Kauler beszéli emlékirataiban, hogy egyszer egy czédula vezette a titkos rendőröket egy veszedelmes gonosztevő nyomába, mely czédulára csupán eme szavak voltak írva: „két font vaj!“ Egy tolvaj által véletlenül ott felejtett tárgy, nem egyszer azonnal kezükbe szolgáltatta az illetőt. Mikor a királyi könyvtárban elloptak bizonyos érmeket, mely lo-pásba egy bizonyos grófné is bele volt keveredve, a titkos rendőrök csak a lámpát, pécsetét és kötelet nézték meg s nem-sokára elfogták Fottardot és Drouillet-t, a kik valóban a tettes-ek voltak. Az ilyen eredmény folyton meg-megújított ta-pasztalatokból eredhet, az ösztönt épügy lehet és kell gya-korolni, mint a test izmait, hogy az mértékfölötti erősség-ben fejlődjen ki.

A titkos rendőrök meglepő emlékező tehetséggel bir-nak, úgy hogy elég egyszer egy arcot látniuk, hogy reá ismerjenek minden megváltoztatása daczára.

Egykor egy rendőr ügynök a Szajna partján talál-kozik valakivel, a kinek arca homályos emlékezetet öb-reszt benne. Egész véletlenül követi az ismeretlent, a ki látván, hogy követik, hamar egy omnibuszba veti magát. Az ügynök szintén beszállt — leült vele szemben és mereven reá néz. A szegény ördög halkán így szól hozzál „Ne tartóztasson le ezen emberek előtt!“ mikor az omnibusz a l'Horloge rakparton megállt az ügynök leszállt fogolyá-val és bevitte az őrségre. Az ismeretlen nem volt más mint egy rablógyilkosságért vizsgálat alatt álló és az nap reggel az államügyészség börtönéből megszökött veszedel-mes gonosztevő.

A véletlenségnek is nagy szerepe van kétségtelenül, de nagy figyelmet kell fordítani a titkos rendőröknek a véletlen alkalmakra már azért is, hogy azokat mindig meg-ragadják. Mint hogy ők soh' sem gondolnak egyébre, mint küldetésükre, úgy tűnnek föl, mintha nem is tud-nának érezni. — Ha bemennek a szobába, mely még tele van vérrel s melyből még nem távolították el a meggyil-kolt hulláját, — legkevésbé sem látszanak előzékenyenülni a borzasztó eset láttára, nem vesztegetik idejüket haszta-lan jajgatásra, czéltalan futkorozásra, hanem első sorban alapos helyi szemlélt tartanak, megállapítják a bűntény kiderítésére vezető legfőbb adatokat, u. m. a helyet, hol a gyilkos a szobába hatolhatott, a merre elmenekülhetett és azt, hogy a gyilkosság mily módon, mily eszközökkel hajtattott végre stb. Ezekből ők kombinálnak és az a val tott titkos rendőr a nyomozás mily iránybani vezetésével ezen adatok alapján tisztába jöven, a legtöbbször három-négy óra alatt a gyilkost kézrekeríti, ha az Párisban van. Mikor Allard rendőrfőnök meglátta a meggyilkolt Praztin herczegnő hulláját, e szókra fakadt: „Préfet ur, e gyil-kosságot nem szakértő követte el!“ — ez az egy szó elég volt arra, hogy a jelenvolt két titkos rendőr 3 óra alatt az egész drámát lebonyolítsa és a gyilkost kézrekerítse.

Azt hinné az ember, hogy mikor az elvetemedett, félelmet nem ismerő gazokat elfogják, fegyvert használ-nak, pedig ezt csak igen ritka és rendkívüli esetekben teszik; mert ők akként gondolkoznak, hogy a büntettesek a törvényszék tulajdonai, nekik tehát becsületbeli kezeles-ségök azokat épen, sértetlenül juttatni az igazságszolgá-ltás kezébe. — Az igaz, hogy igen gyakran heves tusa keletkezik köztük és a gonosztevők közt, de ők oly ritka ügyességgel működnek, hogy csak igen ritkán kell fegy-vert alkalmazniok. Minden titkos rendőr zsebében — ha szolgálatba lép — egy cabriolet és ligotte van. A cabriolet

egy hét százból font kötél göcsökkel ellátva, melylyel az ellenszegülő gonosztevék rendkívüli gyorsasággal képesek megkötni és harcoktól menteni. A ligotte hasonlólag egy igen erős kötél, de nincs rajta göcs és oly hosszú, hogy a nagy ellenállást provokáló gonosztevék kezét és lábát többszörösen össze lehet vele kötni. Ily fegyverekkel tartja félelemben a világhírű párisi titkos rendőrség Páris összes gonosztevéit!

Az alakoskodást nem igen szeretik, de azért mégis szoktak vele élni, mire nézve van egy különös szavuk: „se camoufler.” Régebben inkább volt szokásban náluk az alakoskodás, mai napság azonban nem igen élnek vele, ámbar még teljesen nem hagyták fel. — Valaha volt egy különös ruhátunk is, a honnan bármikor kivethették a szükséges ruhát, de ezt a ruhátartat lassanként fölemészették a molyok s végre teljesen megszüntették.

VEGYES HIREK.

— **Ő Felsége** f. hó 28-án Aradra utazik az ottani hadgyakorlatokra. A szomszédos megyék, úgy Hunyadmegye is, díszes küldöttséget menesztnek, fogadásuk folyó hó 31-én lesz.

— **Személyi hírek.** Főispánunk ő mlga pár napra Pusztakamarásra, t. aispánunk pedig Abrudbányára utaztak. Köblös Miklós magyarigeni szolgabíró súlyos gyomor-baja miatt Karlsbadba ment a világhírű fürdő használatára véget.

— **Hymen.** Keszler Ede Sámuel, a 29-dik honvédszázalójban hadnagy f. hó 23-án tartotta menyegzői ünnepélyét Enyed szépei egyikével Farkas Póli k. aszennyal. az egyházi szolgálatot Szilágyi Farkas ref. lelkész végezte. Isten áldása legyen az új pár frigyén!

— **Nagybirtok pusztulása.** A radnóti és küküllői vári szép történelmi múlttal bíró dominiumok a gr. Bethlen család ősi fészkei, jelenlegi tulajdonosa gr. Bethlen Márk által biztos értesítésünk szerint eladóvá tettek. Az első hír szerint Schlosberger bankár, utóbbit a balázsfalvi g. cath. érsekség szándékozik megvásárolni. A küküllői dminium kiterjedéséről és jövedelmi erősségéről hiteles okmányok állanak rendelkezésük alatt. Ezek szerint ezen uradalom összesen 3100 kat. hold kiterjedésű. Ebből 600 hold jó karban levő erdő, mely könnyen hozza férhető s fája a környéken jó árban értékesíthető, a többi szántó, kaszáló, 40 hold szőlő, mind első osztályú Kánaán ott a Kisküküllő mentén. — Regeli malom, piaczvám stb. jelenleg 10.000 frt évi hasznóbért hoznak be. Az egész birtok évi tiszta jövedelme 30.000 frtra számítható. Az érsekség 365000 frtot ígér. ezen uradalomért, melynek csak regale értéke 100.000 frt. Ha a balázsfalvi érsekségnek sikerül ezen ősi magyar uradalmat megvásárolnia, azon esetben Küküllővárra oláh nyelvű gazdasági tanintézetet szándékozik felállítani. — Bátor vagynak kérdezn, hogy ez ősi birtokot nem vehetné-e meg a nagyenyedi főiskola, az erdélyi róm. cath. püspökség, káptalan. vagy jómódu magnásaink egyike? Pusztulunk, veszünk!

— **Táncvizsgálat** rendez szeptember hó 7-én több jegyzőség Tövisen a „megyei, községi és körjegyzői egy-let” javára. A meghívók szétküldettek, kik tévedésből még nem kapták volna meg, forduljanak Krengel Sándorhoz, Tövisen. Előre fölhirjuk a közönség szives figyelmét és pártolását.

— **A nagyenyedi dalkör** 1884. aug. 31-én d. u. saját alapja javára a városi sétateren zártkörű nyári mulatságot rendez. Szünet alatt a dalkör válogatott darabokkal fogja mulattatni a közönséget. Kedvezőtlen idő esetébe a mulatság a városház színterében lesz. Jegyek előre válthatók tek. Wokál János ur kereskedésében d. u. a helyszínen. Személyjegy ára 80 kr, családijegy 3 tagig 2 frt, azonfelül (a családhoz tartozó 12 éven alóli gyermekek kivételével) személyenként 50 kr. A jegyek egyrésze megtartandó. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és birlaplag nyugtáztatnak. A mulatság kezdete délután 3 órakor. Előre is felhívjuk a közönség figyelmét ez élvezetesnek ígérkező nyári mulatságra s egyszersmind városunk ez életre való egyetlen meleg pártfogásába ajánljuk.

— **Nagyszébenben** a szász atyafiak betelepülésének 700 éves emlékére nagyban folynak az ünnepélyességek, de némileg oly modorban, minőt Németországban, sőt Romániában is aligha néznének el oly nemzetségtől, mely vándorolva hazát keresett és talált s századokon át nemzetiségét fenntarhatta teljes épségben.

— **Piaczi árjegyzék.** Nagy-Enyed, 1884. aug. hó 21-dikéről Heotlinter tisztabuza 5 ft 25 kr. Rozs 3 ft 75 kr. Elegybuza 4 ft 50 kr. Törökbuza 5 ft — kr. Zab 2 ft 65 kr. 100 kilm széna 4 ft 40 kr. Egy kilogramm sertésus 48 kr, marhahus 40 kr, borjúhus 36 kr, borbéhus 28 kr.

KÖZGAZDASÁG.

Az ősszel ültetett burgonya. A mivelés alatt levő növények ősszel vetett válfajai rendszeren gazdagabbak nitrogéntartalmu anyagokban és keményítőben, mint a tavaszak. E körülmény által indittatva megkísérelték Weisbadenben a burgonyát is ősszel vetni. Ugyanis november 22-én elvetettek 6 kgrammot vagyis 81 drb gumót az ismert korai rózsaburgonyából és pedig 15—18 cm. mély és 45 cm. széles sorokban. — A bevetett terület tölire trágyával lett beterítve. Összehasonlítás czéljából egy mellette levő táblát márczius 15-én ugyanily fajta burgonyával vetettek be, s pedig elvetették 111 gumó, ép oly mély és széles sorokban, mint az ősi vetésnél.

Április 11-től május 6-ig, tehát 25 nap alatt az ősi vetésből kihajtott 65 gumó, 16 nem csirázott. A tavaszszal vetett földön ápril. 11-től május 6-ig 108 gumó hajtott ki, míg 3 nem csirázott. Már a legelső kis hajtások arra hagytak következtetni, hogy az ősi vetés sokkal erősebb növéssé, mit az egész lombkifejlés is igazolt. A növények fejlődésük alatt máj. 7-én is meg lettek kapálva és fel lettek töltögetve. Május 9-én a legmagasabbra nőtt

lomb az ősi vetésnél hat, a tavaszinál három hajtásu volt, előbbi 45 cm., utóbbi 33 cm. magas volt.

A lisztharmat a tavaszi vetésen már július 7-én mutatkozott, míg az őszinél csak júl. 27-én jelent meg.

A termés eredménye következő volt:

- I. Az ősi vetésnél:
 - a) egy-egy fészkekben volt átlag 13 drb. gumó;
 - b) " " gumó átlagsulya 70 gr.;
 - c) " " fészkek gumóinak átlagsulya 910 gr.;
 - d) " " keményítő tartalom 15%.

- II. A tavaszi vetésnél:
 - a) egy fészkekben átlag 5 gumó volt;
 - b) egy gumó átlagsulya 60 gr.;
 - c) egy fészkek gumóinak átlagsulya 450 gr.;
 - d) keményítő tartalom jóval kevesebb 13%-nál.

Főzve az ősszel vetett gumók termése iz és minőség tekintetében kifogástalan, igen jó lisztesek, míg a tavaszi vetés gumói majdnem ehetetlenek voltak.

E kísérletek tehát a következőket bizonyítják. Ősszel vetve sok gumó nem kel ki, azonban ezt nagyon is kárpótolja a felnyílv több termés és kitünő minősége.

Mint fentebb említettük, az ősi vetésre trágya lett terelve és az valószínűleg, nem csak hogy a termést fokozta, hanem a csirázáshoz szükséges meleget is fejlesztette. Meglehet, hogy e nélkül még kevesebb gumó csirázott volna ki.

Az ősi burgonya nagyobb keményítő tartalma minden esetre ipari szempontból igen fontos és méltán megérdemli a kísérletezést. A korai fejlődés a gumók kitünő minősége ismét utmutatása arra nézve, hogy kertjeinkben a konyhai fogyasztás számára a burgonya ősi vetését ne csak megkíséreljük, hanem rendszeren eszközöljük is, valószínű, hogy ily módon hamarabb és jobb burgonyát termelhetünk saját házfogyasztásunkra. Sőt, ha haszonkertészetünk van, ily korai termés a városi közönség által kitünően meg lesz fizetve. (E—s.)

FELELŐS SZERKESZTŐSEG:

Dr. MAGYARI KÁROLY.

TÖRÖK BERTALAN. SZILÁGYI FARKAS.

KIADÓ-TULAJDONOS: WOKÁL JÁNOS.

Sz. 1312—1884.

tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy Hamar Róza és Hamar Borbára végrehajtották 59 frt tőke, ennek 1878. január 1-től járó 6% kamata 51 frt 17 kr és 9 frt 70 kr költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő Szöllősy Gyula, illetve hagyatékának az oláhbozói 75. sz. tjkvben A+ 1—43. rendszám alatti fekvésből öt illett 2/3-ad rész jutaléka 891 frt megállapított kikiáltási árban Oláh-Bogát község előjárásági helyiségében 1884. évi szeptember hó 12-én délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár felérészt vásárló az árverezés jogerőre jutása után 15 nap alatt, a más felérészt 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és a község előjáráságiánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1884. június 30-án.

Szentpáli, kir. aljbiro.

Sz. 2283—1884.

tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kincstárnak végrehajtott 79 frt 38 kr tőke, ennek 6% kamata, 16 forint 48 krajczár eddigi végrehajtási költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő Martin Andreinak a nagysergedi 115. számú telekjegyzőkönyvben A+ 1—4, 6—14. rendszám alatt foglalt fekvéségei 517 frtban megállapított kikiáltási árban Nagy-Cserged község előjárásági helyiségében 1884. évi augusztus hó 30-án délelőtt 10 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és N.-Cserged község előjáráságiánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1884. június 7-én.

Szentpáli, kir. aljbiro.

Sz. 2284—1884.

tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kincstárnak végrehajtott 110 frt 48 kr tőke, ennek 6% kamata, 15 forint 40 kr eddigi végrehajtási költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő Luncea Jakob és kiskoru gyermekeinek a nagy-csergedi 81. sz. tjkvben A+ 1—13. rendszám alatt foglalt fekvéségei 605 frtban megállapított kikiáltási árban Nagy-Cserged község előjárásági helyiségében 1884. évi augusztus hó 30-án délelőtt 3 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és N.-Cserged község előjáráságiánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1884. június 7-én.

Szentpáli, kir. aljbiro.

Sz. 2286—1884.

tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kincstár végrehajtott 237 frt 82 kr tőke, ennek 6% kamata 16 forint 51 kr eddigi végrehajtási költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő ügyvéd Oltean Vazul által képviselt nagysergedi Martin Georg hagyatéka és Pacurár Annának a nagysergedi 116. sz. tjkvben A+ 1—9. és 11—26. rendszám alatt foglalt fekvéségei 988 forintban megállapított kikiáltási árban Nagy-Cserged község előjárásági helyiségében 1884. évi szeptember hó 2-án délelőtt 3 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és N.-Cserged község előjáráságiánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1884. június 7.

Szentpáli, kir. aljbiro.

Sz. 2287—1884.

tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a királyi kincstárnak végrehajtott 115 frt 68 1/2 kr tőke, ennek 6% kamata 16 forint 40 kr eddigi végrehajtási költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő nagysergedi Pinka Onának a nagysergedi 190. sz. telekjegyzőkönyvben A+ 1—17. rendsz. alatt foglalt fekvéségei 623 frtban megállapított kikiáltási árban N.-Cserged község előjárásági helyiségében 1884. évi szeptember hó 2-án délelőtt 9 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított, óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverezés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és Nagy-Cserged község előjáráságiánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1884. június 7-én.

Szentpáli, kir. aljbiro.

Sz. 2288—1884.

tkvi

Arverési hirdetmény.

A nagyenyedi kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság részéről közlé tétetik, hogy a kir. kincstárnak végrehajtott 86 frt 66 kr tőke, ennek 6% kamata és 20 frt 80 kr eddigi végrehajtási költség kielégítése végett végrehajtást szenvedő Joszif és kiskoru gyermekeinek a nagysergedi 133. sz. tjkvben A+ 1—9. rendszám alatt foglalt fekvéségei 341 frt megállapított kikiáltási árban Nagy-Cserged község előjárásági helyiségében 1884. évi szeptember hó 2-án délelőtt 11 órakor tartandó nyilvános árverésen kikiáltási áron alól is eladatnak.

Venni szándékozők kötelesek a kikiáltási ár 10%-át készpénzben, vagy pedig az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §. jelzett árfolyammal számított óvadékképesnek nyilvánított értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni.

A vételár pedig vásárló az árverezés jogerőre jutása után 30 nap alatt köteles a feltételekben megnevezett kir. adó-, mint letéti hivatalhoz lefizetni.

Különbön az árverés megállapított feltételei alólirt telekkönyvi hatóságnál a hivatalos órák alatt és N.-Cserged község előjáráságiánál megtekinthetők.

A nagyenyedi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságtól. Nagy-Enyeden, 1884. június 7-én.

Szentpáli, kir. aljbiro.

3450.—1884.

közg. sz.

Hirdetmény.

Ezennel közhírré tétetik, hogy Gyula-Fehérvár szabad kir. várostól következő javadalmak a városi tanács által 1885. évi január hó 1-től 1887. december hó 31-ig terjedő három évi időtartamra a városi tanácsház nagytermében tartandó árverés utján kifognak adatni.

1-ször. Az idegen sörbehozatal díjszedés, kikiáltási ár 150 frt árverés folyó 1884. év szept. hó 3-án délelőtt 9 órakor.

2-ször. Az éjjeli világításra szedendő díj bérbeadása, kikiáltási ár 1211 frt, árverés folyó 1884. szept. hó 3-án délelőtt 9 órakor.

3-ször. A városi lámpák világításának bérbeadása, kikiáltási ár lámpánként 10 frt 30 kr, árlejtése 1884. szept. hó 4-én délelőtt 9 órakor.

4-szer. Az idegen helyről behozandó bor és must utáni díjszedés, kikiáltási ár 1255 frt, árverése folyó 1884. szept. hó 4-én délelőtt 9 órakor.

Bánatpénzül a kikiáltási ár 10%-ka teendő le. Bővebb értesítést a városi tanácsnál bármikor megtekinthető árverési feltételek nyujtanak.

Gyula-Fehérvár szab. kir. város tanácsának 1884. aug. hó 2-án tartott üléséből.

Novák Ferencz, polgármester.

2—2

Szer N
A KI
a lap
közle
K
Wokál
az el/ö
bérm
Kézirat
Midő
dön tanár
teljesített n
éppen a se
tér, a szül
hogy vegy
képességét
fiakból es
felett hivat
mindenikér
nulásu, szö
nik, ha a
loghoz, telj
iparosokra,
dökre, dere
Az élet an
mód mind
szorgalomh
Tisztségese
rezeni.
Bizony
a jó szülök
alig teltek
szekerem, v
a kollegyon
nyok elsajá
mennyel, h
gymnasium
mit lehet n
Hát hi
elég nagyok
ják meg, h
ból épültek,
hanem a ha
lésének for
ápolni, fenn
gévé tevé.